

Javaslattevői rendszer szerepe a folyamatfejlesztésben

Role of the proposal system in the process improvement

Dr. habil. TAMÁS Péter¹, Dr. VARGA Attila²

¹ Miskolci Egyetem, Gépészmérnöki és Informatikai kar, Logisztikai Intézet,
tel.: +36(46)565-111(20-26), e-mail: alttpeti@uni-miskolc.hu

² Miskolci Egyetem, Gépészmérnöki és Informatikai kar, Automatizálási és Infokommunikációs Intézet,
tel.: +36(46)565-111(19-46), e-mail: varga.attila@uni-miskolc.hu

Abstract

One of the most effective ways to increase the efficiency of logistics processes is to use different tools and methods of lean. Lean initially developed in the field of production area, but today it has also become dominant in the service sector. The paper presents one of the basic tools of lean, namely the proposal system, with the help of which the 8th type of waste, which is the non-utilization of the knowledge and creativity of the employees can be reduced. The theoretical background of the tool and its application in a practical implementation are described. The value of the research is increased especially by the fact that the developed system has been introduced in higher education.

Keywords: proposal system, waste reduction, higher education

Kivonat

A logisztikai folyamatok hatékonyságnövelésének egyik leghatásosabb módja a lean különböző eszközeinek, módszereinek alkalmazása. A lean kezdetekben a termelési területen alakult ki, ugyanakkor napjainkra a szolgáltatási szektorban is meghatározóvá vált. A dolgozat bemutatja a lean egyik alapeszközét, vagyis a javaslattevői rendszert, melynek segítségével a 8. veszteségtípus, nevezetesen a dolgozók tudásának, kreativitásának ki nem használása redukálható. Ismertetésre kerül az eszköz alkalmazásának elméleti háttere, valamint annak alkalmazása egy gyakorlati megvalósítás esetén. A kutatás értékét különösen növeli, hogy a kialakított rendszer a felsőoktatásban került bevezetésre.

Kulcsszavak: javaslattevői rendszer, veszteségcsökkentés, felsőoktatás

1. BEVEZETÉS

Napjainkban a termelő és szolgáltató vállalatok többsége egyre inkább a folyamataikban rejlő veszteségek kiküszöbölésére fókuszál, köszönhető ez annak, hogy a hatékony folyamatfejlesztés a versenyképességet meghatározó kulcstényezővé vált. A lean filozófia által definiált eszköz és szabályrendszer lehetővé teszi az 1. ábrán látható veszteségek csökkentését.



1. ábra: Veszteségek típusai [saját szerkesztés]

Taichi Ohno szavaival élve a lean filozófia lényege nem más, mint a megrendelés és a pénzbeérkezés közötti idő lecsökkentése a veszteségek kiküszöbölésével [1]. Ezen veszteségek közül a dolgozatban csupán a

dolgozók tudásának, kreativitásának ki nem használása kerül górcső alá. A vállalatok többségénél a kialakult szervezeti kultúra a folyamatok fejlesztését és az operatív feladatok ellátását szeparáltan kezeli, így nincs lehetőség arra, hogy az operatív szinten található dolgozók fejlesztési javaslatai megfogalmazásra és bevezetésre kerüljenek. Ez elsőre nem tűnik jelentős problémának, de ha arra gondolunk, hogy pl. a Volkswagen 2015-ben 49 millió EURO-t keresett javaslattételi rendszere működtetésével [2], akkor már számos piaci szereplőt elgondolkodtat ezen módszer bevezetése. A dolgozat további részében a Miskolci Egyetem Logisztikai Intézete által – az intézeti folyamatok fejlesztésére – kialakított javaslattételi rendszer tervezésének és bevezetésének folyamata kerül bemutatásra.

2. JAVASLATTÉTELI RENDSZER TERVEZÉSÉNEK ÉS BEVEZETÉSÉNEK FOLYAMATA

Egy jól működő javaslattételi rendszer alkalmazásához két részfolyamat végrehajtása szükséges, nevezetesen a tervezési és a bevezetési folyamat. A következőkben a Miskolci Egyetem Logisztikai Intézete által – az intézeti folyamatok (adminisztráció, oktatás, kutatás) fejlesztésére – alkalmazott lépések kerülnek bemutatásra.

Javaslattételi rendszer tervezésének folyamata [3]:

1. Motivációs rendszer kialakítása: A javaslattételi rendszer a Logisztikai Intézet alkalmazottai, hallgatói részére kerül kifejlesztésre, így a motivációs rendszer is ezen szereplőket kell, hogy ösztönözze a javaslatok benyújtására. A rendszer hatékony alkalmazásához szükséges megfelelő motivációhoz átlátható folyamatok, egyértelmű visszajelzési határidők, valamint anyagi és/vagy erkölcsi megbecsülés kell, hogy tartozzon. Esetünkben a visszajelzési határidőt 5 munkanapban határoztuk meg (a kidolgozott folyamatok a későbbiekben kerülnek ismertetésre). A rendszer tervezésekor nem határoztunk meg külön – az anyagi és/vagy erkölcsi megbecsülést szolgáló – eszközt, mivel feltételeztük, hogy a rendszer alkalmazása valamennyi szereplő saját érdeke is egyben.
2. Működtetést végző szervezet kialakítása: A rendszer működtetése szempontjából a javaslattevő (hallgatók, oktatók), koordinátor (intézetigazgató), valamint a rendszerfejlesztő szerepkörök kerültek kialakításra. A javaslatok számának jelentős növekedésével a későbbiekben szükség lehet a decentralizált koordinálás megvalósítására.
3. Működési folyamatok és az egységes szabályrendszer kidolgozása: A beérkező javaslatokat az intézetigazgató heti szinten ellenőrzi, mellyel kapcsolatos feladatok delegálása, valamint a javaslattevő részére történő visszajelzés 5 munkanapon belül meg kell, hogy történjen. A megvalósítható javaslatokból szemeszterenként személyenkénti kimutatás kerül elkészítésre.
4. Alkalmazandó formanyomtatványok kidolgozása: A formanyomtatványok adatstruktúrája a <https://logcrm.uni-miskolc.hu> oldalon megtalálható. Három kategória került kialakításra nevezetesen az általános javaslattétel, a tantárgyak értékelése, valamint az oktatók értékelése.

1. táblázat: Javaslattételi rendszer adatstruktúrája

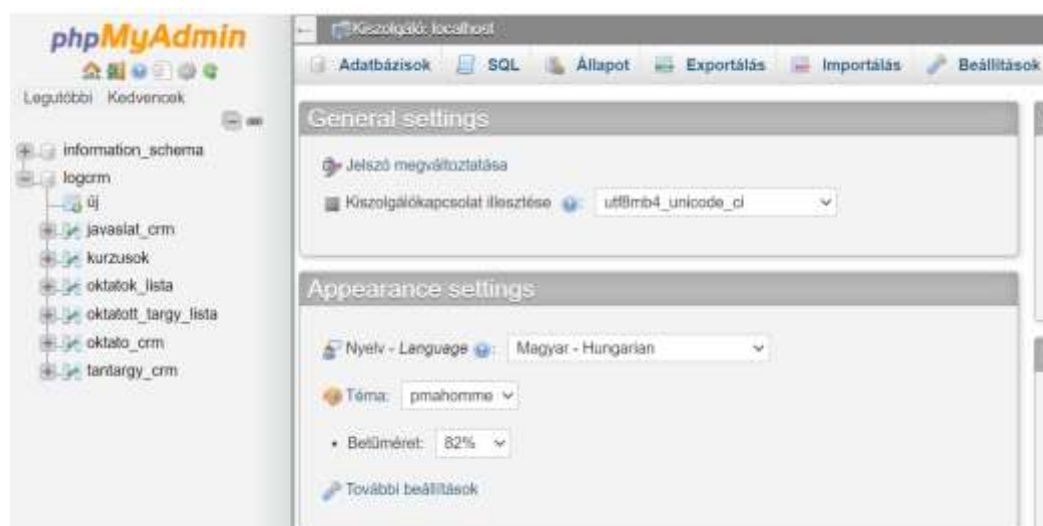
Javaslattétel	Tantárgy értékelés	Oktató értékelése
Javaslattevő neve	Javaslattevő neve	Oktató neve
Elérhetőség (e-mail cím)	Elérhetőség (e-mail cím)	Oktatott tantárgy(ak) neve
Miskolci Egyetemmel való kapcsolat (ipari partner, oktató, hallgató)	Értékelendő kurzus	Oktató értékelése 7 különböző szempont alapján
Javaslattétel	Kurzus oktatói	Javaslattétel
Ellenőrző kód	Kurzus értékelése 5 különböző szempont alapján	Elérhetőség (e-mail cím)
Adatkezelési nyilatkozat	Kurzus fejlesztésére vonatkozó javaslat	Ellenőrző kód
	Ellenőrző kód	Adatkezelési nyilatkozat
	Adatkezelési nyilatkozat	

5. Alkalmazandó szoftveres támogatás koncepciójának kidolgozása: A javaslatvételi rendszer elektronikus úton történő javaslatételre biztosít lehetőséget, melynek releváns képernyőtervei a 2. és a 3. ábrán láthatók.



2. ábra: Javaslatvételi rendszer kialakítása

A beérkezett javaslatokhoz tartozó adatok egy külön erre a célja kialakítandó adminisztrátori felületen kell, hogy megtekinthetők, lekérdezhetők, karbantarthatók legyenek (3. ábra).



3. ábra: Javaslatvételi rendszer kezelői adminisztrátori felülete

6. Javaslatvételi rendszer értékelési mutatóinak definiálása: A rendszer működésének értékelésére a tervek szerint szemeszterenként kerül sor a beérkezett javaslatok számának, a bevezethető javaslatok részarányának, valamint a bevezethető javaslatok számának személyenkénti bontásban történő meghatározásával.

Javaslatvételi rendszer bevezetésének folyamata [3]:

1. Bevezetés ütemezésének és költségallokációjának meghatározása: A tervezési folyamatot követően a megvalósítás fontosabb fázisait definiálni kell a 2. táblázat adatainak kitöltésével.

2. táblázat: *Bevezetés ütemezésének és költségallokációjának meghatározása*

Feladat	Határidő	Responsible (felelős)	Approve (jóváhagyó)	Supporting (támogató)	Informed (informálandó)	Consulted (konzulend)	Költségkeret
....							

2. Infrastrukturális fejlesztések megvalósítása: Ebben a fázisban került sor a tervezési fázisban meghatározott webes alkalmazás elkészítésére.
3. Infrastrukturális elemek elhelyezése, tesztelése: A kifejlesztett alkalmazás szerveren történő elhelyezése, tesztelése valósult meg ebben a fázisban.

4. Résztvevők oktatása: A kialakított rendszer működéséről a célcsoport elektronikus üzenet formájában került tájékoztatásra.
5. Javaslatértékelési rendszer alkalmazása: A tájékoztatást követően lehetőség nyílt a kialakított javaslatértékelési rendszer alkalmazására.
6. Működés elemzése, korrekciója: A működés elemzése során megállapításra került, hogy csupán néhány javaslat érkezett be, ezt annak tulajdonítottuk, hogy a kezdetekben nem társítottunk semmilyen anyagi és/vagy erkölcsi megbecsülést a javaslatok benyújtásához. Ezt korrigálásra került olyan formában, hogy a bevezethető javaslatok száma alapján minden félév végén külön-külön oktatói és hallgatói rangsor kerül meghatározásra, valamint – az érintett személyek hozzájárulása esetén – közzétételre. A sorrend alapján a hallgatók a folyamatfejlesztéshez kapcsolódó tárgyak (lean alapismeretek, lean logisztika, lean 4.0, stb.) esetén többletpontot (1. helyezés: maximális pontszám 25 %-át, 2. helyezés: 20 %-át, majd 5 %-al csökken a rangsorban található következő személyek vonatkozásában, így tehát az első 5 helyezés élvez előnyöket a tárgyak értékelésénél). Az oktatók ösztönzésére a kialakítás alatt álló teljesítményértékelési rendszer kapcsán kerül majd sor.
7. Javaslatértékelési rendszer kiterjesztése [4]: A kialakított javaslatértékelési rendszer minimális módosítást követően más szervezeti egységek folyamatainak fejlesztésére is felhasználható, ugyanakkor ehhez az általunk kialakított mintarendszer tekintetében az alkalmazott motivációs rendszer ismételt felülvizsgálatára, valamint a működési folyamatok további tesztelésére van szükség.

Közreműködők: Dr. Tamás Péter (konceptió kialakítás, tesztelés), Dr. Varga Attila (szoftverfejlesztés, tesztelés), Logisztikai Intézet munkatársai (adatbeviteli mezők meghatározása, tesztelés).

3. ÖSSZEFOGLALÁS

A cikkben bemutatásra került a logisztikai folyamatok fejlesztésének egyik legfontosabb eszköze, vagyis a javaslatértékelési rendszer. Ezen eszköz segítségével a dolgozók tudásának, kreativitásának ki nemhasználásával járó veszteség csökkenthető. A Miskolci Egyetem Logisztikai Intézete az intézeti folyamatok fejlesztése érdekében alakította ki saját javaslatértékelési rendszerét, mely jelenleg a bevezetési folyamat működés elemzése, korrekciója szakaszában tart. Ezen szakasz fontos megállapítása, hogy a megfelelő működés mozgatórugója a megfelelő motivációs rendszer kialakítása, mely kihívás leküzdése érdekében a korábbi elképzelések korrekciója vált szükségessé. Véleményünk szerint a javaslatértékelési rendszer megfelelő működésével hosszú távú fejlődés valósulhat meg az intézeti adminisztrációs folyamatok, az oktatási és a kutatási tevékenység minősége tekintetében.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A cikkben ismertetett kutató munka az NTP-SZKOLL-20-0022 azonosítószámú „Fókusz’21-Középpontban a közösség digitális kompetenciák fejlesztése által” projekt keretében valósult meg az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő támogatásával

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] Jeffrey K. Liker: A TOYOTA MÓDSZER – 14 vállalati irányítási alapelv, ISBN 978-963-9686-43-4, HVG Kiadó Zrt., Budapest, 2008.
- [2] Pardavi Mariann: Hány forintot ér egy jó ötlet a magyar gyárakban?, <https://autopro.hu/gyartok/> (letöltés: 2021. 02.10.)
- [3] Dr. Tamás Péter, Dr. Illés Béla, Dr. Dobos Péter, Seres László: Lean módszerek a logisztikában, ISBN 978-615-5626-59-3, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2021. (megjelenés alatt).
- [4] Tamás, Péter: Examining the possibilities for efficiency improvement of SMED method using simulation modelling, MANUFACTURING TECHNOLOGY 17 : 4 pp. 592-597. , 7 p., 2017.